

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/1073/ /2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, a panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 41/2011. (II. 23.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedések elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz, a 1027 Budapest II. kerület Csalogány u. 47-49. címre közvetlenül is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése.)

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A panaszos előadta, hogy 2010. június 29-én a Nemzet Haza Család Polgári Egyesület nevében egyeztető tárgyalást tartott a korábban bejelentett rendezvényükkel kapcsolatban. Az itt jegyzőkönyvbe foglaltak szerint a tiltakozó demonstrációt 2010. július 04-én 17 órától, Budapesten, az V. kerületi Erzsébet téren kívánták megtartani. A „gyülekező” időpontját a panaszos 15 órától kezdve határozta meg.

Az előterjesztett panasz szerint 2010. július 04-én – a rendezvény kezdete előtt 15 perccel – azonban felfegyverkezett rohamrendőrök „masíroztak be” két alkalommal a békés gyülekezők közé, megfélemlítő és provokációs céllal. Több embert fellöktek, egyeseket – köztük két országgyűlési képviselőt – könnygázzal lefújtak, egy személyt pedig „brutálisan bántalmaztak és elvitték.” A panaszos megnevezett két rendőrt, akik a helyszínen a vele való egyeztetésre voltak kijelölve, ők azonban a panaszolt rendőrségi akció előtt nem közöltek vele semmit, és a rendezvény „ilyen súlyos megzavarására” az intézkedés után sem tudtak magyarázatot adni. A panaszos idézte a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 11. §-át, amely szerint: „(1) A rendezvény rendjének biztosításáról a szervező gondoskodik. (2) A rendőrség és más arra illetékes szerv a rendezvény rendjének biztosításában a szervező kérésére közreműködik, a rendezvényt megzavaró személyek eltávolításáról intézkedik.” Utalt a panaszos arra is, hogy a rendőrség utólagos indokolása szerint azért félemlítették meg a rendezvényre érkezőket, mert „tisztázatlan eredetű zöld pólókat kerestek”, és egy ilyen ruhát viselő személyt véltek felfedezni a megjelentek között. A panaszos szerint ez hazug indokolás, amely nem elegendő egy alkotmányosan védett alapjog ilyen súlyos korlátozására. Ráadásul a rendőrök nem is azt a személyt emelték ki, akit eredetileg „kiszemeltek”, hanem egy, a brutális rendőri fellépés ellen védekező fiatalembert, akit az intézkedés során súlyosan bántalmaztak is.

A panaszos előadta továbbá azt is, hogy a rendezvény közelében – az V. kerületi József Attila utca felől – rendőrök sorakoztak fel, és „intézkedést akartak kezdeményezni a békésen álldogálókkkal szemben csak azért, mert védősisakot, illetve gázálcot viseltek”. (A panaszos feltüntette az ezen akciót „vezénylő” rendőr és a helyszínparancsnok azonosító számait.) A rendőri erőket a panaszos többszöri kérésére sem vonták vissza, „össze-vissza hazudoztak valamilyen szabálysértés elkövetéséről.” Végül csak két országgyűlési képviselővel való hosszas alkudozás után voltak hajlandóak a rendőrök a rendezvénytől távolabb állni.

A panaszos idézte a Gytv. 14. § (1) bekezdését, amely szerint: „Ha a gyülekezési jog gyakorlása a 2. § (3) bekezdésében foglaltakba ütközik, vagy a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetőleg felfegyverkezve jelennek meg,...a rendőrség a rendezvényt feloszlatja.” A panaszos véleménye szerint ilyen jellegű cselekményekre nem került sor, így a rendezvény feloszlatására, illetve a fent leírt intézkedésekre csak akkor lett volna lehetősége a rendőrségnek, ha ő erre külön felkérte volna őket. Ezért a panaszos álláspontja az, hogy e cselekményekkel a rendőrség megsértette az ő, mint a rendezvény szervezője és résztvevője alapvető jogait. Végül két, az interneten elérhető olyan videofelvételre is hivatkozott, amelyek az általa előadottakat igazolhatják.

A panaszos a rendőri intézkedések miatt 2010. július 09-én a Panasztestülethez fordult. Panaszában – összegezve a fent leírtakat – az alábbiakat sérelmezi:

1. a rendezvény kezdete előtt állig felfegyverkezett rohamrendőrök masíroztak be a gyülekezők közé, egyértelműen megfélemlítő és provokációs céllal;
2. a rendőrök ezen akciók során több embert fellöktek, illetve könnygázzal lefújtak;
3. a rendőrök egy, a rendőri fellépéssel szemben védekező személyt brutálisan bántalmaztak és a helyszínről elvittek, aki nem az eredetileg intézkedés alá vonni tervezett célszemély volt;
4. a rendőrség nem tett eleget a panaszossal, mint a rendezvény szervezőjével szemben fennálló előzetes egyeztetési kötelezettségének a beavatkozással kapcsolatban, és a rendőri fellépés szükségességének okára utólag sem tudott magyarázatot adni, illetve hazug indokokat szolgáltatott;
5. a rendőrök a békésen álldogáló, védősisakot, illetve gázálcot viselő személyekkel szemben is intézkedést akartak kezdeményezni, a panaszos többszöri kérésére sem vonták vissza erőiket, csak két országgyűlési képviselővel történő hosszas alkudozás után voltak hajlandóak távolabb állni a helyszíntől;
6. tekintettel arra, hogy a panaszos a rendőrség – rendezvény rendjének fenntartása érdekében történő – beavatkozását nem kérte, ezért a rendőrség fellépése jogszerűtlen volt.

A Panasztestület a rendőri intézkedésekkel kapcsolatban lefolytatott vizsgálatot követően állásfoglalásában megállapította, hogy *„a kifogásolt rendőri fellépés érintette a panaszos – mint a vizsgált rendezvény szervezője – gyülekezési szabadságát és tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát”*.

II.

A panaszolt intézkedésekkel kapcsolatban rendelkezésre álló rendőrségi okiratok az alábbiakat tartalmazzák:

1) Budapest Rendőrfőkapitányának 2010. július 1-jén kelt, fokozott ellenőrzést elrendelő egyedi utasítása a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 30. § (1) és (3) bekezdése alapján Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2010. július 04-én 00:00 órától 24:00 óráig. A hivatkozott jogszabályhely és a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 73. § (6) bekezdése és 103. § (11) bekezdése alapján a fokozott ellenőrzést az utasítás úgy határozta meg, hogy a feladat végrehajtásába beosztott rendőri állomány a fokozott ellenőrzés keretében figyelemmel kíséri a rendezvényre érkezőket, valamint a helyszínen tartózkodókat, megakadályozza az esetleges jogsértések kialakulását; ennek keretében igazoltatásokat, ruházat, csomag és jármű átvizsgálásokat hajt végre. A központi biztosításba beosztott egyenruhás rendőri állomány az Rtv. 13. §-a alapján, illetve kérésre közreműködik az esetlegesen megbomlott rend helyreállításában, jogsértés esetén pedig végrehajtja a szükséges intézkedést.

Az egyedi utasítás indokolása szerint egy magánszemély a Budapest, V. kerületi Erzsébet térre, valamint a Felvonulási tér – Andrassy út – Bajcsy-Zsilinszky út – Hajós utca útvonalra az említett napra demonstráció megtartását jelentette be, amely rendezvényen várhatóan jelentős számú ember jelenik meg. E tömegrendezvény biztosítása, illetve a gyülekezési joggal élők és a járókelők biztonságának garantálása érdekében a főváros területén indokolt a személy- és gépjárműforgalom fokozott ellenőrzése. Ezt követően az Indokolás tartalmazza az Alkotmány, illetve az Rtv. vonatkozó rendelkezéseit, amelyek

szerint a rendőrség alapvető feladata a közbiztonság, közrend védelme, valamint amelyek a fokozott ellenőrzésre és annak elrendelésére vonatkoznak, illetve hivatkozik az Alkotmánybíróság következetes gyakorlatára is, amely szerint az alapvető jogok tiszteletben tartása nem merül ki abban, hogy az államnak tartózkodni kell azok megsértésétől, hanem magában foglalja azt is, hogy gondoskodnia kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről, márpedig ebből az következik, hogy a hatóságnak szükség esetén akár erő alkalmazásával is biztosítania kell a jogszerűen tartott gyűlések lebonyolítását, illetve megakadályozni, hogy azt mások megzavarják.

2) A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztályát vezető r. őrnagy 2010. augusztus 03-án kelt jelentése szerint a 2010. július 4-ei rendezvénnyel kapcsolatos feladatban résztvevő rendőri erő a biztosítási terv alapján látott el szolgálatot. A jelentés megnevezi a biztosítás parancsnokát, a helyszínparancsnokot, valamint annak helyettesét. A biztosítási feladatok idejére Biztosítási Törzset állítottak fel a RIK épületében, amely felé a rendezvényt megelőzően telepített kamerák on-line közvetítették a rendezvény és környezetének képeit. A Törzsben működő jogi alcsoport folyamatosan elemezte és értékelte a közvetített képeket. Ennek során megállapították, hogy egy személy a rendezvény helyszínén bűncselekményt követett el, ezért a biztosítás parancsnoka utasítást adott az elfogására. Az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján az elfogás és a kiemelés végrehajtására a BRFK Bevetési Főosztály Bevetési Osztály alosztályvezetője – egy r. hadnagy – és egy négy fős mobil csoport került kijelölésre. A kiemelés körülményeit, illetve meghíúsulásának okait e r. hadnagy jelentése tartalmazza. Az akció során egy másik személyt fogtak el a rendőrök, mert ő a r. hadnagy sérelmére hivatalos személy elleni erőszak büntettét követte el. A vegyi eszköz alkalmazásának körülményeiről szintén egy másik jelentés – a BRFK Bevetési Főosztály Bevetési Osztály I. Alosztály csoportvezetőjének jelentése – szól részletesen, az Rtv. 49. § a) pontjára hivatkozással.

A jelentés szerint az eredetileg bűncselekményt elkövető személy elfogása azért hiúsult meg, mert az őt körülvevő, egyforma ruházatot (terepszínű nadrág, bakancs, zöld póló) viselő csoport tagjai kezdetben passzívan, majd aktívan akadályozták a rendőri intézkedést. Ez az egyenruhát viselő, kb. 10 fős csoport menekítette a célszemélyt a rendőri intézkedés elől. A csoport tagjai egyforma ruházatukat uniformis jelleggel viselték, magatartásuk, megnyilvánulásuk, viselkedésük betiltott társadalmi szervezethez tartozásra utalt.

A rendezvény során az V. kerületi Erzsébet tér József Attila utcai részénél a résztvevők 4-5 soros alakzatba kezdtek összeállni, több személy sisakot és gázálcot viselt. Ennek következtében a rendezvényre érkező személyek nem tudtak keresztülmenni az alakzaton, hanem annak megkerülésére kényszerültek. Ezt látva a helyszínparancsnok helyettese és egy r. törzssászlós az alosztály egységével figyelmeztette az alakzatban állókat, hogy e magatartásuk alkalmas lehet az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szabs. rendelet) 10/C. §-ában¹ foglalt feloszlattott társadalmi

¹ **Szabs. rendelet 10/C. §:** (hatályon kívül helyezte: 2010. évi LXXXVI tv. 23. § (3) bek., 2010. VIII. 19-től)

„(1) Aki a bíróság által társadalmi szervezet feloszlataásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Aki a bíróság által feloszlattott társadalmi szervezet működésében a feloszlattás után részt vesz, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(3) Aki nyilvános rendezvényen a bíróság által feloszlattott társadalmi szervezet egyenruháját vagy formaruháját viseli, továbbá aki nyilvános rendezvényen olyan egyenruhát vagy formaruhát visel, amelyről - annak jellegzetes tulajdonságai miatt - bíróság által feloszlattott társadalmi szervezet egyenruhája, formaruhája ismerhető fel, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(4) Az (1)-(3) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.”

szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértésének megvalósítására. (A jelentés utal arra, hogy a Magyar Gárda társadalmi szervezetet feloszlató ítélet indokolásában szerepel az alakzatban, parancsszavakra történő mozgás, amely alkalmas lehet a félelemkeltésre.) Az említett figyelmeztetést és tájékoztatást a helyszínparancsnok helyettese a panaszosnak, mint szervezőnek is megadta, aki azt tudomásul vette, egyéb rendőri intézkedésre azonban nem került sor.

3) A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztály I. Alosztály r. főtörzsszázlósának és r. főtörzsszermesterének 2010. július 4-én készített, elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentése szerint egy, a rendezvényen résztvevőként megjelent személyt az Rtv. 29. § (1) bekezdés² első fordulata alapján igazoltattak, a 31. § (1) bekezdése alapján³ – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgáltak, majd a 33. § (1) bekezdés a) pontja⁴ alapján – mint bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt – elfogtak. E személlyel szemben az Rtv. 47. §-a⁵ alapján testi kényszerítést és a 48. § d) pontja⁶ alapján – ellenszegülése megtörése érdekében – bilincset is alkalmaztak, amely az említett napon 16:50 órától 17:15 óráig tartott, és a Szolgálati Szabályzat 60. § (4) bekezdés b) pontja alapján a kezek előre illetve hátra bilincselésével történt. E személy – a jobb térdén és csuklóján öt ért könnyebb sérülések miatt – orvosi ellátásban részesült. Az intézkedés során anyagi kár nem keletkezett.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása szerint a rendőrök a biztosítási terv alapján láttak el szolgálatot az említett napon 11 órától Budapest területén. Kb. 16:30 órakor utasítást kaptak, hogy öltözzenek védőfelszerelésbe, és haladéktalanul menjenek az V. kerület József Attila utca és Hercegprímás utca kereszteződéséhez, majd ott vegyék fel a kapcsolatot az alosztályvezető r. hadnaggyal, mivel egy személyt – bűncselekmény elkövetése miatt – ki kell emelni az V. kerület Erzsébet téri rendezvényről. A r. hadnagy a helyszínen tájékoztatta őket arról, hogy a kiemelés végrehajtása az ő irányítása alatt, két mobil csoporttal fog történni. Az eligazítást követően megkezdték a feladat végrehajtását: kettes oszlopban bevonultak a rendezvény helyszínére, és rádión kapott információk alapján a nagyszínpad mögötti részhez mentek, ahol a célszemély tartózkodott. Itt egy kb. 20-30 fős csoport volt, amelynek tagjai a rendőröket meglátva tömött sorokba rendeződtek és eléjük álltak. A r. hadnagy a csoporthoz lépve közölte, hogy a célszeméllyel szeretne beszélni. A rendőrök észlelték, hogy a célszemély eközben a több soros tömeg mögött várakozik. A r. hadnagy ezt követően felszólította a csoportosulást, hogy nyissanak utat a rendőröknek. E felszólítás nem vezetett eredményre, ezért a r. hadnagy megismételte, ekkor azonban azt észlelték, hogy a célszemély egy kb. 10 fős társaság „gyűrűjében” megindult az ellenkező irányba. A kiemelés

² **Rtv. 29. § (1) bekezdés:** „A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.”

³ **Rtv. 31. § (1) bekezdés:** „Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.”

⁴ **Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja:** „A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt,

a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;”

⁵ **Rtv. 47. §:** „A rendőr - intézkedése során - az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszerítést) alkalmazhat.”

⁶ **Rtv. 48. § d) pont:** A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy

d) ellenszegülésének megtörésére.”

eredményes lefolytatása érdekében a r. hadnagy kiadta a „Tisztítás!” vezényszót, melynek végrehajtását meg is kezdték a rendőrök, de az előttük lévő tömeg elkezdte visszafelé tolni őket. Ekkor a rendőrök is megbontották alakzatukat, és a fellazult tömegen, valamint egyéb tárgyakon (tereptárgyak, aggregátorok, fák) keresztül próbáltak a célszemély közelébe jutni. Az egyik rendőr egy fát megkerülve látta, hogy egy személy – akit a jelentésben foglalt intézkedés alá vontak – a fa és egy aggregátor között a földön fekszik, és a r. hadnagy karját fogja, miközben az rajta fekszik. Miután a r. hadnagy megkísérelte visszanyerni egyensúlyát, közölte, hogy ezt a személyt el kell fogni, mivel hivatalos személy elleni erőszak büntettét követte el. A rendőr az utasításnak haladéktalanul eleget tett, és társával együtt e személyhez lépett, őt felsegítették a földről, karjait hátra csavarták és megbilincseltek. Miután jelezték, hogy a személy elvezetésre alkalmas állapotban van, a mobil csoport körkörös védelmében őt – elvezető fogás alkalmazásával – egy előállító szolgálati járműhöz kísérték. A járműnél a rendőrök szemrevételezték a férfit, és megállapították, hogy bal könyökén friss horzsolás van, amelyet saját elmondása szerint – a térdénél lévő horzsolással együtt – az intézkedés során szerezhetett. Egy r. főtörzszászlós 16:55 órakor közölte a férfivel az elfogás okát, majd felvilágosította jogairól és kötelezettségeiről.

Az intézkedés után a rendőr felvette a kapcsolatot a r. hadnaggal, aki elmondta neki, hogy a „Tisztítás!” vezényszó kiadását követően megpróbált utat törni magának a tömegen keresztül a célszemély felé, ekkor azonban egy személy megragadta a jobb alkarját és magával rántotta a földre egy fa és egy aggregátor közé. A férfi fogásából megpróbált szabadulni és felállni, de közben érezte, amint az többször megrúgja, megüti őt, ezt azonban védőfelszerelése felfogta.

Ezt követően a rendőr az elfogott személyt – utasításra – előállította a BRFK Vizsgálati Főosztály Gyorskocsi utcai objektumába, ahol orvosi vizsgálaton esett át, majd további vizsgálatokra kórházba szállították. Az intézkedés alá vont személy kérdésre tagadta a neki felrótt cselekményt, de az intézkedéssel szemben panasszal akkor nem élt. Megbilincselését követően e személy a rendőri intézkedésnek már alávetette magát. A kiemelésről videofelvétel készült.

A jelentéshez kapcsolódó parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az említett rendőri intézkedések, valamint az alkalmazott kényszerítő eszközök a hivatkozott törvényhelyek alapján jogszerűek, szakszerűek és arányosak voltak.

4) A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztály I. Alosztály r. főtörzszászlósa által 2010. július 4-én készített jelentés megegyezik az Indokolás II. részének 3) pontjában ismertetett közös jelentéssel, kiegészítve a r. hadnaggal szemben elkövetett cselekmény részleteit az alábbiak szerint. A művelet végrehajtása során a r. hadnagyot a földre rántották, illetve több rendőrt fellöktek. A r. hadnagy sérelmére hivatalos személy elleni erőszak büntettét elkövető személyt a helyszínen elfogták, a vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedésről külön jelentés készült. A továbbiakban már nem a célszemély elfogása, hanem a hivatalos személy elleni erőszak bűncselekmény elkövetőjének előállítására és az intézkedő rendőrök testi épségének megóvása volt a cél. Mivel a r. hadnagy a földön feküdt, a csoportvezető r. főtörzszászlós engedélyt adott a rendszeresített MK-9 típusú paprika spray használatára az Rtv. 49. § (1) bekezdés a) pontja⁷

⁷ **Rtv. 49. § 1) bekezdés a) pont:** „A rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat

a) a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyonbiztonságot közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására, (...)”

alapján. Közben az elkövetővel közepen, „ring” alakzatban a rendőrök elindultak kifelé a helyszínről, mozgásuk közben azonban többször is feléjük támadtak a rendezvény résztvevői, megpróbálták az alakzatot megnyitni és az intézkedés alá vont személyt kiszabadítani. Az eredeti célszemély elfogása nem vezetett eredményre. A csoportvezető r. főtörzszászlós a paprika spray használatát rádión keresztül azonnal jelentette.

5) A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztályán szolgálatot teljesítő r. hadnagy 2010. július 04-én kelt jelentése szerint az említett napon 07:00 órától a biztosítási terv alapján látta el szolgálati feladatait, amikor 16:30 óra körül utasítást kapott, hogy öltözzön védőfelszerelésbe, és haladéktalanul jelenjen meg az V. kerület József Attila utca és Hercegprímás utca kereszteződésénél, mivel egy személyt a rendezvényről ki kell emelni, mert az bűncselekményt követett el. A feladat végrehajtása előtt a r. hadnagy eligazítást kapott, amelyen elhangzott, hogy a célszemély a nagyszínpad melletti füves területen található, innen kell őt kiemelni, majd ezt követően az övéhez hasonló ruházatot viselő személyekkel szemben is intézkedést kell kezdeményezni, őket is ki kell emelni. A jelentés felsorolja a feladat végrehajtásához rendelkezésre álló rendőri egységeket is. Mivel az utasítás alapján a feladat végrehajtását haladéktalanul meg kellett kezdeni, a r. hadnagy a rendelkezésére álló rendőri csoportokkal bevonult a kb. 1000–12000 Magyar Gárda szimpatizáns által megtöltött térre. A nagyszínpad megtalálása után az a mellett lévő füves területen keresték a kiemelendő személyt, de nem találták, ezért – elérhető rendbiztos hiányában – a rendezvény egyéb területein kezdtek keresni őt. Ekkor a r. hadnagy a nagyszínpad mögötti árnyékos-fás területen egy csoportosulást észlelt, és a rendőri erőkkkel oda érkezve azt tapasztalta, hogy a célszemélyt egy kb. 30 főből álló, 5-6 soros gyűrű veszi körül, a gyűrű belső részénél álló személyek pedig összekapaszkodva védik. Felszólította a csoportosulás tagjait, hogy a rendőri intézkedést ne akadályozzák, a célszemélyt pedig arra, hogy lépjen ki a gyűrűből. Ekkor azonban a gyűrűnek a rendőröktől távolabb lévő részén álló személyek megkezdték a célszemély menekítését. Közben a rendezvény résztvevői is egyre nagyobb számban gyűltek a rendőrök köré, akik ennek ellenére megkíséreltek a célszemély közelébe férkőzni, de a gyűrűben feléjük álló személyek testükkel összezártak előttük, ezért a r. hadnagy kiadta a „Tisztítás!” vezényszót. A szűk terület miatt nem volt elegendő hely más taktikai elem alkalmazására és a vezényszó elhangzását követően a tömeg is elkezdte visszafelé tolni őket, azonban a rendőrök – az alakzatot megbontva – így is megkíséreltek a célszemély közelébe férkőzni.

Ekkor egy ismeretlen férfi megragadta a r. hadnagy tonfát tartó jobb kezét, és hátra dőlve magával rántotta őt. Mivel a kezét nem engedte el, a r. hadnagy pedig a szorításból nem tudta kirántani azt, így kénytelen volt a férfival dulakodni a földön. Azt is érezte, hogy a férfi közben a sípcsontvédőjét rugdossa. A r. hadnagy megpróbált lábra állni, de ez nem sikerült neki, így a közelében lévő rendőröktől kért segítséget. Mivel az ismeretlen férfi magatartása aktív és támadó volt vele szemben, utasította a két mellé kerülő rendőrt, hogy fogják őt le, mert hivatalos személy elleni erőszak büntetettét követte el. Ennek a rendőrök eleget tettek. Ezt követően a r. hadnagy megkísérelte még a célszemélyt a tömegben felfedezni, de nem találta, ezért az intézkedés körülményeire is figyelemmel úgy döntött, hogy kivonja a rendőri erőt a tömegből.

6) A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály vezető r. ezredes 2010 júliusában kelt jelentése a már ismertetettekhez képest további információként azt tartalmazza, hogy miközben a r. hadnagy az őt megtámadó férfival a földön dulakodott, a korábban gyűrűben álló személyek a rendőröket – így a dokumentálást végző rendőrök kamerát tartó kezét is –

lökdősní kezdtek, és próbálták őket egyre hátrébb szorítani. A r. hadnagy sérelmére elkövetett bűncselekménnyel kapcsolatos büntetőeljárás lefolytatására a Központi Nyomozó Főügyészség rendelkezik hatáskörrel, ezért az ügyben keletkezett iratok az ügyészség részére lettek továbbítva.

7) A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztály osztályvezető-helyettes r. alezredesének parancsnoki kivizsgálása, valamint 2010. július 04-én kelt jelentése tartalmilag megegyezik a r. hadnagy 5) pontban ismertetett jelentésével.

8) A panaszos által hivatkozott két videofelvételen, valamint a rendőrség rendelkezésére álló videofelvételeken az alább események láthatók:

- A panaszos által bizonyítékként megjelölt első, „Bajtársiasság Napja 2010 július 4 2 rész” elnevezésű, 00:50 perc hosszúságú videofelvételen az látható, amint a rendőrök a rendezvényről kifelé vonulnak. A felvétel elején hangosbemondón keresztül elhangzik a felszólítás a résztvevők felé, hogy adjanak utat a rendőröknek, ne provokálják őket, ki fognak menni, majd a tömegből hangos kiabálás, fütyölés és fújolás, illetve az ÁVH szó skandalása hallható. A felvételen a résztvevők körbeveszik a rendőröket, akik azonban – jól láthatóan – nem lökdösődnek.

- A második, „2010 július 4. Magyar Nemzeti Gárda (vita)” megjelölésű, 6:01 perces felvétel elején egy rendőr látható, aki – ha a jelenlévő tömeg nem fejezi be a szabálysértést – mindenkivel szemben egyenként intézkedést helyez kilátásba. A felvételen az is látható, hogy a nagy létszámú tömeg, amelyhez a rendőr beszélt, egyenruhában, alakzatban (sokan gázálarcban és rohamsisakban) felsorakozva áll az V. kerület Erzsébet tér József Attila utca és Hercegprímás utca sarkához közeli részén, a volt buszmegálló melletti járdán. Ezt követően feltűnik a felvételen a panaszos, mint szervező és a rendőr kiléte felől érdeklődik, miközben a beszélgetés helyszínére érkezik két országgyűlési képviselő is. A tömeg részéről elhangzik, hogy azért akarják igazoltatni a jelenlévőket, mert alakzatban állnak, mire a panaszos megkérdezi a rendőrtől, hogy ez milyen szabálysértés, melyik paragrafus melyik bekezdése. A rendőr erre a Szabs. rendelet 10/C. §-ára hivatkozott, majd a panaszos további kérdéseire – „hanyadik bekezdés” – a (2) bekezdést jelölte meg. A panaszos azt is megkérdezte tőle, hogy tudja-e, ez a bekezdés hogy szól, majd indulatosan felhívta a figyelmüket arra, hogy ő a szervező, ne intézkedjenek, hagyják zavartalanul lefolyni a rendezvényt. Ekkor lépett közbe az egyik országgyűlési képviselő, a Nemzeti Jogvédő Szolgálat ügyvezetője, és bemutatkozás után azt kérdezte a rendőroktől, milyen intézkedést kívánnak foganatosítani. Elmondta, hogy egy bejelentett tüntetés folyik, amelyet nem tiltottak meg, jelenleg békésen zajlik, felfegyverkezett személyeket nem látott, bűncselekményre nem hívtak fel senkit, ezért álláspontja szerint a rendőrök jogszerűtlenül járnak el, ha fel kívánják oszlatni a rendezvényt. Egy időközben a helyszínre érkezett másik rendőr közben a panaszost és az országgyűlési képviselőt arról kérdezte, hogy milyen minőségében van ott jelen, majd ennek tisztázása után a szervezőhöz fordulva a gázálarcos „sorfal” megszüntetését kérte. Az országgyűlési képviselő ezt követően arról érdeklődött a rendőrtől, hogy mi tiltja azt Magyarországon, hogy emberek alakzatba álljanak föl. Majd a Fővárosi Ítéltábla ítéletére hivatkozva kifejtette, hogy álláspontja szerint öt feltételnek kell egyidejűleg fennállni ahhoz, hogy gárdistákról lehessen beszélni, ezt követően pedig megkérdezte a rendőrtől, hogy látott-e itt „gárdista egyenruhát”. A rendőr a rendezvény békés jellegének megőrzése érdekében ismételtén kérte a rendezőtől, hogy intézkedjen a sorfal megszüntetése végett. Az országgyűlési képviselő közben többször elismételte, hogy nem fogja elveszíteni a rendezvény a békés jellegét, majd azt mondta, a sorfal azért van, hogy megakadályozza, hogy a rendőrök begázoljanak a tüntetők közé, és a nagymamákat, valamint a gyerekeket letapossák. Azt is mondta, hogy megelőlegezi a

rendőröknek, hogy amennyiben ők távolabb állnak – a másik oldalra –, és a rendezvény megzavarása ellen garanciát tudnak adni, akkor nem lesz ilyen sorfal, „ami egyébként jogszerű”. A beszélgetés ezt követően arról folyt, hogy milyen távol álljanak a rendőrök, amely közben a rendezvényt bejelentő dokumentum is előkerült, illetve az országgyűlési képviselő azt közölte a rendőrrel, hogy itt egy Gytv. által védett rendezvény zajlik, amit nem tiltottak meg. Közben a szervező többször elismételte a rendőrök felé, hogy nem hallgatja meg őket, menjenek hátrébb, majd felszólította őket, hogy a jogsértő állapotot szüntessék meg, és ezt nem mondja el még egyszer. A r. alezredes ekkor felhívta a panaszos figyelmét, hogy garanciát vállalt arra, hogy mindenben együtt fog működni a rendőrséggel, a panaszos illetve az országgyűlési képviselő szerint viszont ez az együttműködés arra már nem terjed ki, hogy a rendezvény résztvevői milyen alakzatba álljanak. A rendőrök ekkor ismételten a sorfal megszüntetését kérték. A tömeg időközben énekelni kezdett, ezért a beszélgetés ettől kezdve nehezen érthető, de szóba került a sorfalban állók által viselt egyenruha kérdése is, valamint az országgyűlési képviselő felhívta a r. alezredes figyelmét, hogy a rendőrség itt végrehajtó szerepben van jelen, feladata a rendezvény külső megvédése, a rendezvényt azonban jelenleg nem fenyegeti semmilyen külső beavatkozás veszélye. Mikor az alakzatban állás ismételten szóba került, a két országgyűlési képviselő azt kérte a r. alezredestől, hogy a jelen lévő rendőri állománnyal mutassa meg, milyen alakzatban kellene állnia a demonstrálóknak, hogy ez jogszerű legyen. Újabb rövid szóváltás után a rendőri erők végül hátrább vonulnak, de a r. alezredes még a szervezővel és az országgyűlési képviselőkkel maradt egyeztetni.

- A rendőrség által készített videofelvételek rögzítik a rendőri egység rendezvény területére történő bevonulását, illetve mozgását, továbbá a fák tövében a feltorlódott tömeget, és a parancsnokot lerántó személy előállítását.

- A második felvételen a vonuló rendőri egység látható hátulról, majd az előbb említett személy megbilincselve.

- A harmadik felvétel a rendőrségi akció elejét rögzíti, majd a rendezvény helyszínén, egy fa mellett látható az is, amint a r. hadnagy ráesik a fent írt személyre. Az ezt követő eseményeket a kamera nem rögzítette, a következő képeken az említett személy már a fa mellett áll, a rendőrök gyűrűjében. Néhány másodperc múlva megindulnak kifelé a rendőrök, kivezetve a férfit. A felvétel a továbbiakban a vele szemben foganatosított rendőri intézkedéseket rögzíti.

- A negyedik felvétel elején – amely az MTV 1 Híradójának felvétele, és a http://videotar.mtv.hu/Videok/2010/07/04/20/Hirado_2010_julius_4_19_30.aspx címen tekinthető meg – szintén láthatók részletek az említett személy kiemeléséről. 04:30 perctől kezdődik az a képsor, amelyen a rendőrök a férfival szemben intézkednek az előtt a fa előtt, ahol a r. hadnaggal dulakodásba keveredett (és ezért a többi rendőr is ezt az eseményt állta körül), a sűrű tömegben egyenruhások egy csoportja pedig a „Zár! Zár! Oda zár!” parancsszavakra félkörbe zárta, elszigetelte a rendőröket, hogy ne tudjanak tovább menni.

9) A BRFK hivatalvezetőjének 2011. január 27-én kelt jelentése szerint Budapest Rendőrfőkapitánya Rendészeti Helyettese arról nyújtott tájékoztatást, hogy az említett rendezvény kapcsán a biztosítás parancsnoka adott utasítást a kiemelés és elfogás végrehajtására, a jogi szakcsoporttal történt konzultáció után, egyesülési joggal visszaélés bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt [a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 212/A. §-ára hivatkozva].

A jelentés azt is tartalmazza, hogy a rendezvény megtartására irányuló bejelentéssel kapcsolatban a rendőri biztosítás eredményes végrehajtása céljából biztosítási terv készült,

melynek minősítése 2020. július 1-jéig „korlátozott terjesztésű”, mivel az abban szereplő adatok érvényességi időn belüli nyilvánosságra hozatala, jogosulatlan megszerzése, módosítása vagy felhasználása, illetéktelen személy részére hozzáférhetővé tétele, valamint az arra jogosult számára hozzáférhetetlenné tétele megzavarja a rendőrség mint állami, közfeladatot ellátó szerv működési rendjét, feladat- és hatásköreinek gyakorlását, így közvetve a Magyar Köztársaság törvényben meghatározott érdekeit hátrányosan érinti. A biztosítás idején BRFK Csapatszolgálati Törzs működött, az ott készült eseménynapló és összefoglaló jelentés szintén „korlátozott terjesztésű”.

A Rendészeti Helyettes arról is tájékoztatást adott, hogy a vizsgált rendezvényen mely rendőrök látták el a rendbiztos feladatokat. A rendbiztosok eszerint a rendezvény előkészületeinek idején a szervező panaszossal felvették a kapcsolatot, egyeztették a rendezvénnyel kapcsolatos információkat, feladatokat. A kifogásolt rendőri intézkedésig a kapcsolattartás mind telefonon, mind személyesen folyamatos volt. Az intézkedést követően a rendbiztosoknak egy alkalommal, telefonon sikerült felvenniük a kapcsolatot a panaszossal, aki elzárkózott a további együttműködéstől. Ezt követően a rendbiztosok felvették a kapcsolatot a Jobbik Jogsegélyszolgálat egyik tagjával, és a rendezvény végéig vele maradtak összeköttetésben. A rendbiztosok a rendezvény biztosítását végrehajtó rendőri erők parancsnokának alárendeltségében, az ő utasításai alapján látták el feladataikat; a kifogásolt rendőri intézkedés kapcsán nem kaptak sem felhatalmazást, sem utasítást arra a biztosítás parancsnokától, hogy arról a szervezőt tájékoztassák.

10) Budapest Rendőrfőkapitánya Rendészeti Helyettese a 2011. január 20-án kelt tájékoztató levelében az előző pontban már ismertetett tartalmú tájékoztatás mellett felhívta a figyelmet az Rtv. 12. § (1) bekezdésére, valamint az országos rendőrfőkapitány és Budapest Rendőrfőkapitánya által elrendelt fokozott ellenőrzésekre. Azzal kapcsolatban, hogy a rendbiztosok nem hívták fel a panaszos figyelmét a kifogásolt rendőri intézkedésre, azt is leírta, hogy „a rendbiztosok nem kaptak sem felhatalmazást, sem utasítást arra a biztosítás parancsnokától, hogy a szervezőt tájékoztassák az esetlegesen végrehajtásra kerülő rendőri intézkedésekről, valamint arra sem, hogy a szervező figyelmét felhívják arra, hogy az intézkedést kezdeményező rendőrök a rendezvényre történő behatolás békés és biztonságos lebonyolítása érdekében tegyenek meg minden szükséges intézkedést, tekintettel arra, hogy a rendezvény egésze nem veszítette el a békés jellegét, illetve törvényességét.”

11) A BRFK Rendészeti Szervek Bevetési Főosztály Bevetési Osztály mb. osztályvezető-helyettese 2011. január 19-én kelt jelentése az előző pontokban foglaltakkal azonos tartalmú tájékoztatást tartalmaz.

III.

A rendelkezésre álló iratok alapján tényállásszerűen az alábbiak állapíthatók meg. Budapest Rendőrfőkapitánya – az Rtv. 30. § (1) és (3) bekezdése⁸ alapján – 2010. július 04-én 00:00

⁸ Rtv. 30. § (1) és (3) bekezdései:

„(1) A rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítására, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

(3) A rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.”

órától 24:00 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el. A biztosítási feladatok idejére Biztosítási Törzslet állítottak fel a RIK épületében, amely felé a rendezvényt megelőzően telepített kamerák on-line közvetítették a rendezvény és környezetének képeit, melyeket a Törzsben működő jogi al csoport folyamatosan elemzett és értékelt. Mivel ennek során megállapították, hogy egy személy a rendezvény helyszínén bűncselekményt követett el, ezért a biztosítás parancsnoka utasítást adott az elfogására. A kiemelés haladéktalan végrehajtására a BRFK Bevetési Főosztály Bevetési Osztály alosztályvezető r. hadnagya és két mobil csoport került kijelölésre. Az eligazítást követően a rendőrök kettes oszlopban bevonultak a rendezvény helyszínére, és a nagyszínpad mögötti részhez mentek, ahol információik szerint a célszemély tartózkodott. Először a nagyszínpad mellett lévő füves területen keresték a kiemelő személyt, de nem találták, ezért – elérhető rendbiztos hiányában – a rendezvény egyéb területein kezdték keresni őt. Ekkor a r. hadnagy a nagyszínpad mögötti árnyékos-fás területen egy csoportosulást észlelt. Odaérkezve a rendőrök azt tapasztalták, hogy az intézkedés alá vonni kívánt személyt egy kb. 20-30 főből álló, 5-6 soros gyűrű veszi körül, amelynek tagjai a rendőröket meglátva tömött sorokba rendeződtek és eléjük állva védték a keresett férfit. A r. hadnagy felszólította a csoportosulás tagjait, hogy a rendőri intézkedést ne akadályozzák, az említett személyt pedig arra, hogy lépjen ki a gyűrűből. E felszólítás nem vezetett eredményre, ezért a r. hadnagy megismételte azt, amire válaszul egy kb. 10 fős társaság megkezdte célszemély menekítését. A kiemelés eredményes végrehajtása érdekében a r. hadnagy kiadta a „Tisztítás!” vezényszót, de annak végrehajtását megakadályozta, hogy az előttük lévő tömeg elkezdte visszafelé tolni a rendőröket, akik erre reagálva, alakzatukat megbontva próbálták a célszemély közelébe jutni. Eközben egy ismeretlen férfi megragadta a r. hadnagy tonfát tartó jobb kezét, és hátra dőlve magával rántotta. Mialatt a r. hadnagy az őt megtámadó férfival a földön dulakodott, a korábban gyűrűben álló személyek a rendőröket lökdösnni kezdték és próbálták őket egyre hátrébb szorítani. Tekintettel a kialakult helyzetre, a csoportvezető r. főtörzszászlós – az Rtv. 49. § (1) bekezdés a) pontja⁹ alapján – engedélyt adott a rendszeresített MK-9 típusú paprika spray használatára, amiről rádión keresztül azonnal jelentést is tett. Mivel az ismeretlen férfi magatartása aktív és támadó volt (a rendőr kezét még a földre kerülve sem engedte el és a sípcsontvédőjét rugdosta), ezért a r. hadnagy utasítására két rendőr az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja¹⁰ alapján – mint hivatalos személy elleni erőszak bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt – elfogta. Ezt követően az elkövetővel közösen, körkörös alakzatban a rendőrök elindultak kifelé a helyszínről, miközben a rendezvény résztvevői többször is feléjük támadtak, megpróbálva az alakzatot megnyitni és az intézkedés alá vont személyt kiszabadítani. Az eredeti célszemély elfogása nem vezetett eredményre.

A rendezvény során az V. kerületi Erzsébet tér József Attila utcai részénél a résztvevők 4-5 soros alakzatba kezdtek összeállni, több személy sisakot és gázálcot is viselt. Ennek következtében a rendezvényre érkező személyek nem tudtak keresztülmenni az alakzaton, hanem annak megkerülésére kényszerültek. Ezt látva a helyszínparancsnok helyettese és egy r. törzszászlós az alosztály egységével figyelmeztette az alakzatban állókat, hogy e magatartásuk alkalmas lehet a Szabs. rendelet 10/C. §-ában foglalt felosztott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértésének megvalósítására¹¹. Az említett figyelmeztetést és tájékoztatást a helyszínparancsnok helyettese a panaszosnak, mint szervezőnek is megadta, aki azt tudomásul vette, egyéb rendőri intézkedésre azonban nem került sor.

⁹ Lásd: 7. számú lábjegyzet.

¹⁰ Lásd: 4. számú lábjegyzet.

¹¹ Lásd: 1. számú lábjegyzet.

A panaszos által előadott kifogások kapcsán – a fenti okirati bizonyítékok figyelembevételével megállapított tényállás alapján – álláspontom a következő.

- A panaszos sérelmezte, hogy nem sokkal a rendezvény kezdete előtt felfegyverkezett rendőrök „masíroztak be” a békés gyülekezők közé, véleménye szerint megfélemlítő és provokációs céllal. A rendőrök ezen akció során több embert fellöktek, egyeseket – köztük két országgyűlési képviselőt – könnygázzal lefújtak, majd a helyszínről nem az eredetileg intézkedés alá vonni kívánt, hanem a rendőri fellépéssel szemben védekező személyt vitték el, akit brutálisan bántalmaztak is. A panaszossal – mint a rendezvény szervezőjével – való egyeztetésre kijelölt rendőrök az akció előtt nem közöltek vele semmit, és a rendezvény megzavarására az intézkedés után sem tudtak megfelelő magyarázatot adni.

Az Rtv. 58. § (1) bekezdés g) pontja szerint „A rendőrök csapaterőben alkalmazhatók (...) a gyülekezési jogról szóló törvény hatálya alá tartozó vagy más jelentős rendezvény rendjének biztosítására;”. A hivatkozott törvényhely, valamint a rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 13. § (1) bekezdésének¹² értelmében a rendezvény biztosítása során a rendőri erők jelenléte jogszerű volt a sérelmezett intézkedések helyszínén.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdésének első mondata alapján: „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.” A Szolgálati Szabályzat 3. § (1) bekezdése szerint: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

A demonstráció megtartásának időpontjában Budapest teljes területére fokozott ellenőrzés volt elrendelve. Mivel egy személy a panaszos által szervezett rendezvény helyszínén bűncselekményt – egyesületi joggal visszaélést – követett el, ezért a biztosítás parancsnoka az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján jogszerűen adott utasítást e személy elfogására és előállítására. E tekintetben az említett törvényhely egyébként nem enged az intézkedés szempontjából mérlegelést, annak kogens rendelkezése szerint a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a további intézkedés megtétele céljából el kell fogni és az illetékes hatóság elé kell állítani.

A szolgálati elöljáró utasításának a feladat végrehajtására kijelölt rendőrök az Rtv. 11. § (1) bekezdésében¹³, valamint az Rtv. 12. § (1) bekezdésében¹⁴ foglaltaknak megfelelően haladéktalanul eleget tettek. A videó felvételek tanúsága szerint a rendőrök kettes oszlopban, nyugodt tempóban haladva, lökdösődés nélkül vonultak be a helyszínre, ahol – a panaszos állítása szerint megfélemlített – résztvevők közül többen provokáltak és trágár

¹² **BM rendelet 13. § (1) bekezdés:** „Bejelentéshez kötött rendezvény biztosítására, a közlekedés rendjének fenntartására, esetleges felosztatására a biztosítás parancsnoka tervet készít, melyet a vezető hagy jóvá. A terv tartalmazza azt is, hogy a szervezők kérésére a rendezvény rendjének fenntartásában milyen erők, milyen formában működjenek közre.”

¹³ **Rtv. 11. § (1) bekezdés:** „A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az elöljárója utasításainak - az e törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmeskedni, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.”

¹⁴ **Rtv. 12. § (1) bekezdés:** „A rendőr a feladata teljesítése során köteles végrehajtani a szolgálati elöljáró utasításait. Meg kell tagadnia az utasítás végrehajtását, ha azzal bűncselekményt követne el.”

megjegyzésekkel illették őket annak ellenére, hogy egy szervező a gyülekezőket hangosbemondón keresztül többször is megkérte ennek mellőzésére.

A fentiek alapján a biztosításban részt vevő rendőri erők jelenlétére és a rendezvény területére történő behatolására megfelelő jogalap birtokában került sor, az utasítás végrehajtásának módja pedig nem volt provokatív vagy megfélemlítő jellegű, ezért a panaszt elutasítom.

(A panaszos állítása szerint „brutálisan bántalmazott” és előállított személy rendőri intézkedés ellen tett panaszát – miután a Panasztestület azt áttette az intézkedést foganatosító rendőri szerv vezetőjéhez – Budapest Rendőrfőkapitánya 01000-105-176/12/2011. P. számú határozatában alaptalanként elutasította.)

Az intézkedés alá vonni kívánt személy nem tett eleget a neki szóló rendőri felszólításnak – nem lépett elő az őt körülvevő emberek gyűrűjéből –, majd elmenekült a helyszínről, ezáltal megsértve azt az alapvető törvényi kötelezettségét, hogy a jogszerű rendőri intézkedésnek alávesse magát¹⁵. A célszemély védelmét ellátó, az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó résztvevők szintén nem engedelmeskedtek a rendőri felszólításnak. A tömeg külön e célból odagyűlt, egyenruházatot viselő csoportjának tagjai vezényszóra körbe zárták a rendőröket, így elszigetelésükkel passzívan, majd ellenük fordulva aktívan is akadályozták további intézkedésüket, az egyik résztvevő pedig megtámadta a rendőri egység parancsnokát.

Az Rtv. 19. § (2) bekezdése alapján „A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.” Az Rtv. 47. §-a szerint „A rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.” Az Rtv. 49. § (1) bekezdése alapján „A rendőr a szolgálatban rendszeresített, vegyi vagy elektromos sokkoló eszközt, illetőleg rendőrbotot vagy kardlapot alkalmazhat: a) a mások vagy saját életét, testi épségét, illetőleg a vagyonszükségletet közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítására; b) a jogszerű rendőri intézkedéssel szembeni ellenszegülés megtörésére.”

A rendőrök az ellenük, illetve parancsnokuk ellen irányuló, folyamatban lévő támadás során¹⁶ saját testi épségük megóvása érdekében, alparancsnokuk utasítására¹⁷ – az adott körülmények között a törvény által lehetővé tett módon, előzetes figyelmeztetés nélkül¹⁸ –

¹⁵ **Rtv. 19. § (1) bekezdés:** „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

¹⁶ **Szolgálati Szabályzat 58. § (2) bekezdés:** „A kényszerítő eszközök alkalmazása során ellenszegülésnek kell tekinteni azt a célzatos, fizikai erőfelfejtéssel járó tevékenységet, amely a rendőrt jogszerű intézkedésének megkezdésében, folytatásában vagy befejezésében akadályozza, így különösen, ha valaki élet, testi épség elleni fenyegetéssel vagy fizikai erőszakkal akadályozza, hogy a rendőr valahová belépjen, valahol tartózkodjon, valahonnan távozzon, valakit személyes szabadságában korlátozzon, illetőleg valakivel szemben intézkedést foganatosítson.”

¹⁷ **Szolgálati Szabályzat 61. § (1) bekezdés:** „A rendőr vegyi eszközt, elektromos sokkoló eszközt, rendőrbotot, kardlapot, illetőleg más eszközt saját elhatározásából vagy előljárója parancsára használhat.”

¹⁸ **Szolgálati Szabályzat 57. § (1) bekezdés:** „A rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható.”

csapaterőben¹⁹ paprika sprayt alkalmaztak. A kényszerítő eszközök alkalmazását mind a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülés, mind a rendőrök testi épségét közvetlenül veszélyeztető támadás elhárítása indokoltá és jogszerűvé tette.

Mint azt a Panasztestület is megállapította állásfoglalásában „*maga az egész rendőri fellépés is rövid időtartamú volt, a r. hadnagy a körülményeket mérlegelve nem döntött a paprika spray és a rendőrbot aktívabb alkalmazásának elrendelése mellett (az erőviszonyokra tekintettel az atrocitás lehetőségének csökkentésére törekedett), így a kényszerítő eszköz-alkalmazása az arányosság követelményére vonatkozó Rtv. 15. §-ának, a 16. § (1) bekezdésének és a Szolgálati Szabályzat 57. § (1) és (2) bekezdésének, valamint 58. § (1) bekezdésének is megfelelt*”.

A fent leírtak alapján a panaszt a kényszerítő eszközök alkalmazásának tekintetében elutasítom, egyetértve a Panasztestülettel abban, hogy „az nem volt indokolatlan, jogszerűtlen, vagy olyan mértékben zavaró, ami a panaszos, mint szervező gyülekezési jogát megsértette volna”.

- A panaszos előadta továbbá azt is, hogy a rendezvény közelében – az V. kerületi József Attila utca felől – rendőrök sorakoztak fel, és „intézkedést akartak kezdeményezni a békésen álldogálókkal szemben csak azért, mert védősisakot, illetve gázálarcot viseltek”. A rendőri erőket a panaszos többszöri kérésére sem vonták vissza, valótlan információkat közöltek valamilyen szabálysértés elkövetéséről, végül pedig csak két országgyűlési képviselővel való hosszas alkudozás után voltak hajlandóak a rendőrök a rendezvénytől távolabb állni.

Az Rtv. 13. §-ának, valamint a Szolgálati Szabályzat 3. §-ának korábban idézett bekezdései értelmében a rendőrséget szabálysértés észlelése esetén intézkedési kötelezettség terheli. A jelentések, valamint a videó felvételek tanúsága szerint a rendezvény résztvevőinek magatartása (egy részük jól láthatóan egyenruhát viselt, alakzatba rendeződtek, és vezényszóra cselekedtek) alkalmas lehetett a Szabs. rendelet 10/C. §-ában foglalt²⁰ feloszlattott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel szabálysértésének megvalósítására, amely körülményre a rendőrség megfelelően fel is hívta a figyelmüket. A Szolgálati Szabályzat 21. §-ának (2) bekezdése²¹ szerinti figyelmeztetés elhangzott, a helyszínparancsnok helyettese pedig a szükséges tájékoztatást a panaszosnak, mint szervezőnek is megadta, aki azt tudomásul vette. Egyéb rendőri intézkedésre azonban nem került sor. A rendőrség részéről elhangzott figyelemfelhívás a Panasztestület véleménye szerint sem sértette meg a panaszos, mint szervező gyülekezési szabadságát. A leírtak alapján – e megállapítással egyetértve – a panaszt e tekintetben is elutasítom.

- A panaszos – idézve a Gytv. 14. § (1) bekezdését – kifejtette, hogy véleménye szerint nem került sor olyan jellegű cselekményre, amely a rendezvény feloszlátására, illetve a fent leírt intézkedésekre okot adott volna, ezért a rendőrségnek csak az ő kifejezetten erre vonatkozó felkérésére lett volna lehetősége ezen intézkedések megtételére. Továbbá azt is sérelmezte, hogy a helyszínen az egyeztetésre kijelölt rendőrök a panaszolt rendőrségi akció előtt nem közöltek vele semmit, és a rendezvény „ilyen súlyos megzavarására” az intézkedés után sem

¹⁹ **Szolgálati Szabályzat 73. § (4) bekezdés:** „A rendőri intézkedések és a kényszerítő eszközök tekintetében jogszabályban meghatározott kivételtől eltekintve a csapaterőt a rendőrrre vonatkozó jogok illetik meg, és kötelezettségek terhelik.”

²⁰ **Lásd:** 1. számú lábjegyzet.

²¹ **Szolgálati Szabályzat 21. § (2) bekezdése:** „A figyelmeztetés során a rendőr a szabálysértést elkövető személyt felszólítja a tevékenysége abbahagyására, és felhívja, hogy a jövőben tartózkodjon szabálysértés elkövetésétől.”

tudtak magyarázatot adni. A panaszos álláspontja az, hogy e cselekményekkel a rendőrség megsértette az ő, mint a rendezvény szervezője és résztvevője alapvető jogait.

A Gytv. 11. § szerint: „(1) A rendezvény rendjének biztosításáról a szervező gondoskodik. (2) A rendőrség és más arra illetékes szerv a rendezvény rendjének biztosításában a szervező kérésére közreműködik, a rendezvényt megzavaró személyek eltávolításáról intézkedik.”

A rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet (a továbbiakban: BM rendelet) 12. § f) és g) pontjai alapján: „A rendbiztos köteles: f) a rendezvény résztvevőinek törvényességet veszélyeztető magatartása esetén a szervező figyelmét felhívni a törvényi kötelezettségére, illetve a szervező javaslatára, kérésére vagy a biztosítás parancsnokának utasítására rendőri intézkedésekkel közreműködni a rend helyreállításában; g) együttműködni a rendezvény biztosítására helyszínre vezényelt rendőri és együttműködő erők parancsnokával”.

A Panasztestület állásfoglalásában ezzel kapcsolatban leszögezte, hogy a rendőrségtől „elvárható lett volna, hogy a rendbiztosok legalább annyit közöljenek a szervezővel, hogy olyan rendőri intézkedés vált szükségessé a törvényben előírt intézkedési kötelezettség alapján, amely a rendezvény helyszínére történő rendőri behatolással fog járni, csak ilyen módon hajtható végre, ezért a szervező tegye meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy a résztvevők informálva legyenek, és tegyék lehetővé (tűrjék) a rendőrök akadálymentes be- és kivonulását, ne alakuljon ki összetűzés, ne okozzon ez zavart a rendezvény békés és törvényes jellegében.”(...), „A panaszos ezen tájékoztatáshoz való jogát az Rtv. 24. § (1) bekezdése is alátámasztja, ami ráadásul fokozottan veendő figyelembe, ha a rendőr feladatkörébe tartozó segítséget, felvilágosítást rendezvény szervezőjének kell megadni, az ő felelősségi körét érintő körülményről.” A Panasztestület ezért arra a megállapításra jutott, hogy „sérült a panaszos mint szervező gyülekezési szabadsága és tisztességes eljáráshoz való alapvető joga amiatt, hogy a rendőrség (különösen az erre kijelölt rendbiztosok) sem előzetesen, sem utólag nem tájékoztatták őt a rendezvény területére történő behatolással járó rendőri intézkedésről. Az alapjogsérelmet a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdésében említett „csekély mértékű” meghaladónak ítélte, mert – amint az az Indokolás III. rész 1) pont c) alpontjában is szerepel – a Gytv. a rendezvények szervezőinek hangsúlyos szerepet biztosít, ehhez mérten pedig kötelezettségük és felelősségük is kiemelt.”

A rendőrség Rtv. alapján fennálló intézkedési kötelezettségének jogalapját, indokoltságát a rendezvény szervezője nem jogosult vitatni. Tekintettel arra, hogy a helyszínen a rendőri beavatkozásra a Btk. 212/A. §-a által szankcionált egyesülési joggal való visszaélés (illetőleg később az intézkedő r. hadnagy sérelmére elkövetett hivatalos személy elleni erőszak) bűncselekménye elkövetésének észlelése miatt került sor, ezért álláspontom szerint a Gytv-nek a panaszos, illetve a Panasztestület által is idézett szakaszai, valamint a BM rendelet Panasztestület által hivatkozott rendelkezései a rendőri intézkedésről szóló tájékoztatás elmaradása szempontjából nem irányadóak. A Gytv. és a BM rendelet ugyanis a rendőrség számára a rendezvény rendjének biztosítása körében ír elő a rendezvény szervezőjével történő együttműködési kötelezettséget. A panaszos által kifogásolt esetben azonban a rendőri beavatkozásra nem rendezvénybiztosítási, hanem az Rtv. 13. § (1) bekezdése szerinti közrendvédelmi jogkörben került sor.

A panaszos – szervezői minőségében – a tervezett rendőri beavatkozásról azért nem lett előzetesen informálva, mivel a biztosítást végző rendőrök az intézkedés azonnali végrehajtására kaptak utasítást, melynek eredményességét az értesítéssel járó késedelem veszélyeztette volna.

A panaszosnak az intézkedés befejezését követő – az Rtv. 20. § (2) bekezdése²², illetve a Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdése²³ által lehetővé tett, és a Panasztestület által hiányolt – tájékoztatásával kapcsolatban (a BRFK Rendészeti Helyettesének 01000-105-107/6/2010. P. számú válaszlevélbe foglalt tájékoztatása alapján) megállapítható, hogy a rendbiztosok az intézkedést követően egy alkalommal tudták felvenni a kapcsolatot a panaszossal, aki azonban a további együttműködéstől elzárkózott. Ezáltal maga akadályozta meg, hogy a történekről utólag felvilágosítsák. A tájékoztatás elmaradása miatt tett panaszt ezért szintén elutasítom.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

IV.

A Panasztestület vonatkozó állásfoglalásában foglaltakkal a határozat III. pontjában ismertetett indokok alapján nem értek egyet.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése²⁴, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein²⁵ alapul.

²² **Rtv. 20. § (2) bekezdése:** „A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.”

²³ **Szolgálati Szabályzat 4. § (1) bekezdése:** „A rendőr az intézkedést - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.”

²⁴ **Rtv. 92. § (1) bekezdése:** Lásd 1. számú lábjegyzet.

²⁵ **Rtv. 93/A. §-a:**

„(6) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.”

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 195. § (1) bekezdése, 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 11. §-a;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 11. § (1) bekezdése, 12. § (1) bekezdése, 13. § (1) bekezdése, 15. §-a, 16. § (1) bekezdése, 20. § (2) bekezdése, 29. § (1) bekezdése, 30. § (1) és (3) bekezdései, 31. § (1) bekezdése, 33. § (1) bekezdés a) pontja, 47. §-a, 48. § d) pontja, 49. § (1) bekezdése, 58. § (1) bekezdés g) pontja, 92. § (1) bekezdése, 93/A. § (6) és (7) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 3. § (1) bekezdése, 4. § (1) bekezdése, 60. § (4) bekezdés b) pontja, 21. § (2) pontja, 57. § (1) és (2) bekezdései, 58. § (1) bekezdése;
- az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. számú (XII. 28.) Kormányrendelet 10/C. §-a;
- a rendezvények rendjének biztosításával kapcsolatos rendőri feladatokról szóló 15/1990. (V. 14.) BM rendelet 12. §-ának f) és g) pontjai, 13. § (1) bekezdése.

Budapest, 2011. május ,, ,,,

**Dr. Hatala József r. altábornagy
országos rendőrfőkapitány**